

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Petra Jirmusová

**Analýza tematické posloupnosti ve vybraných žurnalistických textech
(Thematic progression in selected journalistic texts)**

Bakalářská práce, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky,
57 str.

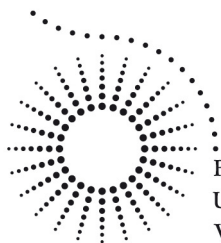
Praha, září 2016

posudek vedoucího

Bakalářská práce Petry Jirmusové se zaměřuje na problematiku analýzy tematické posloupnosti, tedy na identifikaci základních systematických vzorců, jež popisují vztahy mezi tematickými a rematickými částmi sousedících výpovědí v rámci delšího textového úseku. Tuto analýzu provádí na dvou amerických novinových článcích věnujících se jedné z letošních předvolebních debat mezi soupeři o prezidentskou kandidaturu za demokratickou stranu H. Clintonovou a B. Sandersem.

Teoretická část práce je rozdělena do pěti základních oddílů. V prvních dvou se autorka věnuje základním pojmům a otázkám aktuálněčlenského rozboru informační struktury jazyka, zejména z pohledu brněnské školy. Na tento obecnější úvod navazuje pak ve třetím oddíle vymezením tematické a rematické části výpovědi a nástinem rozdílných koncepcí tématu (zejména v přístupu Firbasově a Hallidayově). Čtvrtý oddíl tvoří přehled Danešovy teorie tematické posloupnosti a teoretickou kapitolu pak uzavírá krátký stylistický vhled do relevantních charakteristických rysů novinářského jazyka.

Jádro praktické části práce představuje srovnání dvou online novinových článků, každý po zhruba padesáti výpovědních celcích (*USA Today* – „Brooklyn debate takeaways: sarcasm, snideness and Smackdowns“ a *New York Times* – „Sanders, Clinton trade blows in Brooklyn Democratic debate“). Výpověď zde byla definována na základě slovesné valence jako minimální celek, který je valenčně úplný. Nejnáročnější část práce pak představovalo provedení aktuálněčlenského rozboru. Ten byl pro účely identifikace tematické posloupnosti zjednodušen na vyhledání a označení frází s nejnižší a nejvyšší mírou výpovědní dynamičnosti. Vztahy mezi takto definovanými tematickými a rematickými celky pak autorka zaznamenala zjednodušenou formou Danešovy notace a identifikovala tak základní vzorce tematické posloupnosti. Problematickým se ukázalo být v tomto ohledu zejména vymezení hypertémat ve vztahu k nadpisům a podnandpisům. Součástí autorčiny výchozí hypotézy byla domněnka, že vzhledem k povaze textu bude v obou článcích převažovat tematická posloupnost s derivovanými tématy – vymezení hypertémat, od nichž by tato témata byla odvozená, však nebylo možné odvíjet pouze od informací obsažených v titulku, ale i od

Ústav anglického jazyka a didaktiky

obsahu samotných odstavců. Jak ale ukázalo vyhodnocení poměrů vzorců tematické posloupnosti v obou článcích, posloupnost s derivovanými tématy byla, zejména v *USA Today* zastoupena relativně okrajově (třemi procenty oproti výraznějším jedenadvaceti procentům v *New York Times*). Nejvíce byla v obou článcích naopak zastoupena posloupnost s průběžným tématem (zhruba třemi čtvrtinami).

Zpracovávané téma je bezpochyby náročné a vyžaduje nejen orientaci v relevantní sekundární literatuře, ale i schopnost osvojení si analýzy informační struktury jazyka. Praktická část práce obsahuje autorčin rozbor obou novinových článků s indikací tematické posloupnosti uvedené u každého z jednotlivých odstavců; doprovodný text je nicméně (nepochybně mj. i z časových důvodů) nadmíru strohý a dostatečně nerozebírá detaily použité metodologie (tedy systematický „klíč“, pomocí kterého byla určována témata a rémata, formu notace tematické posloupnosti, způsob identifikace hypertématu a jeho praktické dopady), což jednak znemožňuje čtenáři plně zhodnotit předložené výsledky, jednak neodpovídá míře úsilí vloženého do samotného rozboru. Bylo by rovněž dobré praktickou část práce explicitněji propojit s teoretickou (a lépe tím tak zdůvodnit zvolené metodologické postupy). Praktická kapitola je bohužel ve své současné podobě nepřiměřeně krátká a tím plně neodráží problematiku zkoumaného jevu.

Práce jako celek je napsána pěknou angličtinou a obsahuje jen minimum jazykových chyb. Z grafického hlediska se bohužel zdá, že při převodu mezi formáty došlo k nechtěné editaci mezer a přečíslování některých oddílů, což je dalším prvkem, který znesnadňuje čtení zejména v praktické části práce.

Závěr:

Co do zpracování sekundární literatury a prokázání schopnosti samostatné jazykové analýzy bakalářská práce Petry Jirmusové požadavky, které jsou na tento typ práce kladené, splňuje. Celkový dojem z práce oslabuje prezentace výsledků v praktické kapitole, jež by mohla být co do délky a hloubkou zpracována důkladněji. S uvážením výše uvedeného však práci doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím jako *velmi dobrou*.

V Praze dne 5. 9. 2016

Mgr. Jiřina Popelíková